

Život v širších souvislostech aneb jde o světový názor

John Piper

Filosof Francis Schaeffer zemřel v květnu 1984. O třináct let později časopis *Christianity Today* umístil jeho fotografii na titulní stranu s titulkem "Náš svatý František". Michael Hamilton mu v úvodním příspěvku vzdává hold, když píše, že během posledních dvaceti let „asi žádný jiný intelektuál, vyjma C. S. Lewise, neovlivnil myšlení evangelikálů hlouběji; asi žádná jiná vůdčí osobnost doby, kromě Billy Grahama, nezanechala hlubší otisk na hnutí amerického evangelikalismu jako celku. Schaefferovi šířili ideu angažovaného křesťanského společenství, vybízeli evangelikály k odchodu z jejich kulturního gheta, podnítili spoustu evangelikálů k tomu, aby se stali vědci, povzbuzovali ženy, jež se rozhodli být matkami a ženami v domácnosti, vyučovali vedoucí pracovníky *New Christian Right* a utužovali jednotnou opozici vůči interrupcím.“

Téměř dvacet let uplynulo od doby, kdy Schaeffer, společně s C. Everettem Koopem, vypustil svou střelu proti interrupcím, *Whatever Happened to the Human Race?* (1979). Byla to kniha, filmová řada a přednáškové turné. Úžasné je, jak ještě dnes stále zní aktuálně a jak prorockou se ukázala být. Schaefferův obraz prokázal svoji dlouhodobou platnost a zvláště se zdá, že byl předvídací v otázce lidského života. Když se vracím zpět k dvacet let starým Schaefferovým slovům, slyším v nich prorockou aktuálnost a pravdu.

V záplavě ztráty lidství v naší době - která zahrnuje proud od interrupcí přes zabití novorozeněte až po euthanasii - jedinou věcí, která může zastavit tento příval, je jistota naprosté jedinečnosti a hodnoty lidských bytostí. A jedinou věcí, která nám ji poskytuje, je poznání, že lidé jsou učiněni k obrazu Božímu.

Žádnou jinou ochranu, která by byla skutečně účinná, nemáme. A jediným důkazem, že lidé jsou učiněni k obrazu Božímu, je skrze Bibli a Kristovo vtělení, o němž se dozvídáme z Bible.

Kdyby lidé nebyli učiněni k obrazu Božímu, skeptický, realistický humanista by měl pravdu: lidstvo by bylo výjimečnou bradavicí na jinak hladké tváři mlčenlivého a nesmyslného vesmíru. Za takové situace by interrupce, zabití novorozeněte a euthanasie (včetně zabíjení psychicky vyšinutých zločinců, těžce postižených či starších osob, které představují ekonomickou zátěž) byly zcela logické. Bez Bible a bez zjevení v Kristu (které se nám odhaluje pouze v Bibli) neexistuje nic, co by nás a naše děti chránilo před definitivním přijetím zruďných krutostí tohoto věku.

Michael Hamilton podotýká, že "Schaefferova smutná vize je dnes každodenní realitou." Jack Kevorkian alias "Doktor smrt" již zabil více lidí než Ted Bundy, ale stát Michigan nedovede nashromáždit politickou sílu, která by jej zastavila. Federální soud zakázal státu Washington přijmout zákony, které by bránili lékařům v zabíjení jejich pacientů, zatímco Washingtonské univerzitě bylo dovoleno odklízet a prodávat části těl tisíců dětí, které jsou každý rok uměle potraceny.

Nejliberálnější demokracie v oblasti interrupcí na světě

Francise Schaeffera by nepřekvapilo, že se Amerika stala nejliberálnější ze všech demokratických společností moderního světa, pokud jde o interrupce.

Mary Ann Glendonová z Harvardské právnické fakulty poukazuje na fakt, že ze všech demokratických států jsou v oblasti interrupcí Spojené státy zdaleka nejtolerantnější. Konstatuje, že sjednocené Německo přijalo nový interrupční zákon, který poskytuje významnou ochranu plodu. Tento zákon, jak je tomu v každé demokracii kromě Spojených států, byl přijat le-

gislativním procesem. Nejvyšší soud USA ale de facto prohlásil, že americký lid, který byl kdysi považován za učitele světa v oblasti demokracie, není schopen si vládnout.

Tato podivná moc Nejvyššího soudu symbolizuje, jak neústupný je americký postoj. Jeho logikou je, že 1,6 milionu životů ročně je cenou, kterou je nutno zaplatit, aby nebylo zasahováno do životního stylu, který předpokládá interrupci na požádání. Toto je rozsudek uložený soudním rozhodnutím společnosti, v níž 75 % lidí říká, že interrupce by neměly být umožňovány z důvodů, z nichž je 95% interrupcí ve skutečnosti provedeno.

Lidé, jimž nevládnou zákonodárci, ale soudci, kteří deklarují, že ústava znamená to, co říkají oni, začínají propadat určitému zoufalství. Toto zoufalství vede k diskusi o zoufalých krocích. Už zde máme i vraždy. Ani to by asi nepřekvapilo Schaeffera, jenž označil interrupci za stěžejní otázku pro americkou společnost, vyzýval křesťany k občanské neposlušnosti a dokonce přišel s představou násilného odporu vůči vládě. Jednu ze svých posledních knih, *A Christian Manifesto* (1981), uzavřel slovy: "Neexistuje-li prostor pro občanskou neposlušnost, pak se vláda stala autonomní, a jako taková byla postavena na místo živého Boha."

Je americký vládní systém legitimní?

Vyplnění Schaefferových obav nedávno opět vyvolalo velkou veřejnou diskusi o možné nelegitimitě současného amerického vládního systému. V letech 1996 a 1997 se do diskuse o tomto tématu zapojili mimo jiné i William Bennett, Robert Bork, Charles Colson, James Dobson a Richard John Neuhaus. "Zkoumáme zde otázku, a zároveň si plně uvědomujeme její dalekosáhlé důsledky, zda jsme dospěli nebo dospíváme do bodu, kde svědomití občané již nemohou poskytovat morální souhlas současnému vládnímu systému."

Účastníci této diskuse neschvalují zabíjení lékařů provádějících interrupce. Pouze vyjadřují věcný úsudek, že "stejně jako nemůže civilizovaná společnost tolerovat soukromé popravky, nelze dlouho snášet legální zabíjení nechtěných lidských bytostí." Otázkou je, jak dlouho ho ještě můžeme snášet. Richard Neuhaus podotýká, že "ničivé důsledky anomie a hněvu jsou už patrné, a to díky tomu, že právo bylo odtrženo od textu ústavy, morální argumentace a demokratického procesu. Když se válka stane politikou uskutečňovanou jinými prostředky, abych parafrázoval Clausewitze, křehká pouta zdvořilosti prasknou. Nezákonné zákony jsou pozvánkou nezákonnosti."

Čemu potraty učí národ

Prozatím legalizace interrupce ničí jednu drahocennost za druhou. V první řadě děti. Dále ženy s pocitem viny, hlubokým smutkem, poškozeným tělem a různými dopady postabortálního syndromu. Potom přicházejí na řadu otcové s výčitkami svědomí, vztekem a obrovskou "nezodpovědností a dravým mužským sexuální chováním", podněcovaným předpokladem, že existuje jednoduché řešení pro každé nechtěné těhotenství. Pak dochází k ničení morální oblasti, která je hluboce závislá na ctnostech, hodnotách a povinnostech, které překračují pouhou autonomní svobodu jednotlivců.

Směle a otevřeně o těchto zlobových vlivech interrupce hovořila v únoru 1995 před prezidentem Spojených států během National Prayer Breakfast matka Tereza.

Domnívám se, že dnes je největším ničitelem míru interrupce, protože je válkou proti dítěti - bezprostředním zabitím dítěte, vraždou spáchanou samotnou matkou. Jestliže souhlasíme s tím, že matka může zabít své dítě, jak potom můžeme říkat druhým lidem, aby se nezabíjeli navzájem?

Interrupcí se matka neučí milovat, ale zabíjí vlastní dítě, aby vyřešila své problémy. Otcí je pak interrupcí naznačeno, že za dítě, které přivedl na svět, nemusí nést vůbec žádnou morální zodpovědnost. Takový otec pravděpodobně přivede i další ženy do stejně obtížné situace. In-

terrupce tedy vede jen k dalším interrupcím. Každá země, která umožňuje interrupci, neučí lidi milovat, ale používat násilí jako prostředku k dosažení toho, co chtějí. Toto je důvod, proč je interrupce největším ničitelem lásky a míru. Právě toto měl Francis Schaeffer na mysli, když řekl: "Soucit je podkopáván. A nejsou to jen děti, kdo je zabíjen; humanistickým světovým názorem je ubíjena k smrti i lidskost."

Nahlížení věcí v širších souvislostech

Právě zde, na úrovni světových názorů, je Francis Schaeffer jako doma. A právě na této úrovni jsou sváděny velké bitvy světa.

Schaeffer řekl, že "základním problémem křesťanů v této zemi během posledních osmdesáti let je, že na věci nahlíží jako na jednotlivosti, ne jako na součást širšího celku." Domnívá se, že světovým názorům za jednotlivostmi, jako je interrupce, nebylo porozuměno a vzdorováno. Světovým názorem, na němž prozatím spočívá moderní Západ, včetně jeho postoje k potratům, je představa, že "konečnou realitou je hmota (energie) a náhoda."

Musíme omezit dopady světového názoru, který považuje náhodně utvářenou hmotu za konečnou realitu. Je třeba si uvědomit, že tento názor bude s nevyhnutelnou jistotou vždy přinášet důsledky, které jsou nejen relativistické a nesprávné, ale také kruté, a to nejen pro druhé lidi, ale i pro naše děti, vnoučata a duchovní děti. Vždy bude plodit to, co je nelidské, neboť se svým mylným pohledem na celkovou realitu nejen že nemá základnu pro jedinečnost a důstojnost individuální osoby, ale také je naprosto nevědomým ohledně toho, čím a kým je člověk.

Bůh, a nikoli hmota je konečnou realitou. On, nikoli náhoda utváří všechny věci. Znovunastolení tohoto základu - svrchovanosti Boží ve všech věcech - je velkým úkolem dnešního světa. Světový názor založený na hmotě a náhodě nenechává ve vesmíru prostor pro smysl, účel či hodnoty a neposkytuje žádné východisko pro právo. Během přibližně čtyřiceti uplynulých let zcela ovládl obecné mínění.

Světónázorový boj o interrupce

Toto je situace, v níž máme bojovat proti interrupcím. Proto Schaeffer doporučuje, abychom ve svých modlitbách, zápasech a činech vzdorovali nejen "jednotlivostem", ale celému světovému názoru.

"Modlitby i činy každého křesťana by zajisté měly směřovat ke zrušení ohavného interrupčního zákona. Současně bychom ale neměli mít na paměti jen tuto jednu záležitost, jako by byla osamocená. Měli bychom se spíše modlit a snažit, aby celá tato věc - materialistický světový názor - mohla být postupně odstraněna i se všemi svými důsledky napříč celého života."

Protiinterrupční aktivity, které jsou v současnosti neúčinnější, tento cíl sledují. Víze etika biomedicíny Davida Reardona je jedním z příkladů, který se výslovně připojuje k Schaefferovu světónázoru. V Reardonově specifické taktice se ozývá to, oč usiloval Schaeffer.

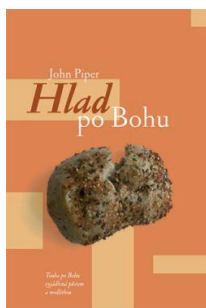
Politický cíl, jímž je dosažení oficiálního zákazu interrupcí, byl vždy okleštěnou vizí. Naší skutečnou touhou bylo vždy vytvoření kultury, kde interrupce není jen nezákonná, ale také nemyslitelná. V takové kultuře budou tělesná, psychická a duchovní rizika interrupce všeobecně známá. Odpovědnost, soucit a pocit povinnosti chránit matku i dítě pak bude samozřejmostí.

Klíčovým slovem je "nemyslitelný". A právě Schaeffer o sedmnáct let dříve řekl: *V každé době je něco ,myslitelné` a něco ,nemyslitelné` . Základní světový názor určuje, co je myslitelné a co nemyslitelné. Proto si Reardon, Schaeffer a mnozí přemýšliví lidé současnosti uvědomují, že boj o interrupci je mnohem hlubším bojem o duši kultury a její nazírání světa.*

Místo modlitby a půstu

Jak se tedy máme bránit a provádět reformu? V posledních letech svého života byl Schaeffer stále více orientován na politickou arénu a stále více rozčarován úzkou zbožností "většiny mlčící většiny", která vyznává "dvě zkrachovalé hodnoty: osobní klid a blahobyť." Jeho důraz byl prorockým a správně načasovaným voláním.

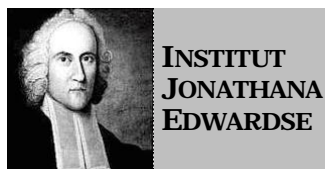
Myslím si však, že mnozí z mladých vzdělanců a aktivistů (nyní čtyřicátníků a padesátníků!), které inspiroval, potřebují slyšet vyvažující slovo o moci modlitby a půstu, a to ne jako alternativy myšlení a jednání, ale jako radikálního základu, který říká: "Vítězství patří Hospodinu, i když je kůň (vzdělanosti a politiky) připraven pro den boje". Věnujte pozornost knihám, které volají po evangelikální obnově a reformaci v oblasti myšlení, znovunastolení Pravdy na místo techniky, návratu od vládní bezmocnosti k církevnímu sociálnímu citění, přijetí vysokých morálních pohnutek ve věci ekologie a mnoha dalších případech. Je v každé z těchto knih uvedena, že největší problémy se natolik vzpírají lidskému naléhání, že výzva k půstu a modlitbě je nejen vhodná, ale zoufale potřebná? Já se k takové výzvě přidávám.

John Piper, teolog a kazatel, autor mnoha knih o vášni pro Boha, je vedoucím pastorem Betlehem Baptist Church v Minneapolis v USA a zakladatelem organizace Desiring God.

Text je zkrácenou kapitolou z knihy „Hlad po Bohu. Touha po Bohu vyjádřená půstem a modlitbou“, vydal Návrat domů, Praha 2005, www.navrat.cz.

Tento dokument lze volně šířit a kopírovat, jen v nepozměněné podobě. Není možno publikovat za účelem dosažení zisku bez souhlasu autora, resp. překladatele.

By John Piper © Desiring God
Website: www.desiringgod.org

Institut Jonathana Edwardse
Ostrava, leden 2007